

تغییرات در کابینه سعودی؛ اقدامی نمایشی با هدف بازسازی تصویر ریاض

تغییرات در کابینه سعودی به ویژه در وزارت خارجه حاکی از بی ثباتی عمیق در دستگاه دیپلماسی خارجی این کشور بوده و اقدامی نمایشی برای بازسازی تصویر عربستان سعودی در نزد افکار عمومی محسوب می شود.

تغییرات در کابینه سعودی به ویژه در وزارت خارجه حاکی از بی ثباتی عمیق در دستگاه دیپلماسی خارجی این کشور بوده و اقدامی نمایشی برای بازسازی تصویر عربستان سعودی در نزد افکار عمومی محسوب می شود.

خبرگزاری مهر، گروه بین الملل - رامین حسین آبادیان: «سلمان بن عبدالعزيز» پادشاه عربستان سعودی اخیراً با صدور فرمانی تغییر و تحولاتی را در کابینه این کشور ایجاد کرده است. درهمین ارتباط، پادشاه عربستان در حکمی «ابراهیم العساف» را از سمت وزیرخارجه این کشور برکنار و شاهزاده «فیصل بن فرحان آل سعود» ۴۵ ساله را جایگزین وی کرد.

درهمین حال، پادشاه سعودی در حکمی «نبیل العامودی» را از مقام وزارت حمل و نقل برکنار و «صالح بن ناصر الجاسر» را جایگزین وی کرد. الجاسر پیش از این و از سال ۲۰۱۴، رئیس سازمان هواپیمایی عربستان سعودی بوده است. اما تغییر و تحولات اخیر در عربستان سعودی به اینجا ختم نمی شود، چراکه پادشاه عربستان احکام جداگانه دیگری را نیز صادر کرده است که به موجب آن عزل و نصب های جدیدی صورت گرفته است.

ملک سلمان، پادشاه سعودی در همین راستا، در احکامی جداگانه «عبدالله الغامدی» را به عنوان رئیس «مؤسسه داده و هوش مصنوعی سعودی»، «صالح العثیم» را به عنوان معاون این مؤسسه، «عصام الوقیت» را به عنوان مدیر مرکز ملی اطلاعات سعودی و «طارق الشدی» را به عنوان رئیس دفتر اداره ملی داده منصوب کرده است تا بدین ترتیب تغییر و تحولاتی در بخش های مختلف سیاسی و ارتباطی ایجاد کرده باشد.

با این حال، همانطور که گفته شد، ملک سلمان وزیر خارجه سعودی را نیز برکنار و شاهزاده «فیصل بن فرحان آل سعود» ۴۵ ساله را به جای وی منصوب کرده و این تغییر، مهمترین تغییری است که پادشاه سعودی در کابینه خود ایجاد کرده است. آنچه که در وهله اول به نظر می رسد، این است که عربستان سعودی دچار نوعی بی ثباتی در سیاست خارجی بوده و در واقع، مدتهاست که از فقدان یک رهبر برای دستگاه دیپلماسی خارجی خود رنج می برد. سلسله احکام عزل و نصب مقامات مختلف در پست وزارت خارجه مؤید این مدعاست.

به عنوان نمونه، سعود الفیصل که ۴۰ سال وزیر خارجه عربستان بود آوریل ۲۰۱۵ از سمت خود برکنار شد. سعود الفیصل ۴۰ سال در راس وزارت خارجه عربستان قرار داشت، اما پس از برکناری وی و تنها در ۴ سال، ملک سلمان سه وزیر خارجه منصوب کرد که آخرین آن ها «فیصل بن فرحان آل سعود» محسوب می شود.

عادل الجبیر در آوریل ۲۰۱۵ جایگزین سعود الفیصل شد، اما او هم در دسامبر ۲۰۱۸ به دلیل سکوت در جریان قتل جمال خاشقجی و برخی اختلاف نظرها با مقامات ارشد سعودی از سمت خود برکنار و ابراهیم العساف جایگزین عادل الجبیر شد. اکنون نیز ابراهیم العساف پس از حضور تنها ۱۰ ماه در این سمت جای خود را به «فیصل بن فرحان آل سعود» داد تا عمق بی ثباتی در دستگاه سیاست خارجی عربستان سعودی بر همگان آشکار شود.

خبرگزاری رویترز در خصوص برکناری العساف می نویسد: «دلیل این تغییر و تحولات، تلاش عربستان برای بازسازی تصویر خود پس از بحران های جدی مانند کشته شدن جمال خاشقجی، روزنامه نگار منتقد در کنسولگری عربستان در ترکیه و جنگ یمن است. کشورهای متعددی از جمله برخی متحدان نزدیک عربستان سعودی انتقادهای جدی به این کشور بر سر قتل خاشقجی و جنگ یمن به این کشور وارد کرده اند».

بر اساس گزارشی که خبرگزاری آمریکایی رویترز منتشر کرده است، این واقعیت، آشکار می شود که عربستان سعودی درحال حاضر با بحران سیاسی شدیدی در عرصه خارجی مواجه است؛ بحرانی که منشأ آن سیاست های تنش زای عربستان سعودی در منطقه به ویژه در یمن است. سؤال اینجاست که آیا تغییر در دستگاه دیپلماسی خارجی و گماردن یک وزیر خارجه جدید بر مسند قدرت به مثابه تلاش ریاض برای تغییر راهبرد در سیاست خارجی است؟

طبیعتاً نگاهی هرچند گذرا به سلسله اظهارات مقامات سعودی در خصوص مسائل مختلف منطقه ای ازجمله جنگ یمن،

بحران سوریه، اختلافات با ایران و ... جملگی حاکی از آن است که مقامات ریاض کوچکترین عزمی برای تغییر راهبرد خود در عرصه سیاست خارجی ندارند و حداقل در برهه کنونی قصد دارند به اقدامات تنش زای خود در منطقه ادامه دهند. این مسأله به ویژه در سلسله اظهارات «عادل الجبیر» وزیر مشاور در امور خارجی عربستان، قابل رؤیت است.

بنابراین، ناگفته پیداست که هدف اصلی و اساسی عربستان سعودی از تغییر و تحولات اخیر در دستگاه خارجی این کشور، به نوعی بازسازی تصویر خود در گریودار بحران های خارجی است که با آن ها دست و پنجه نرم می کند و در رأس این بحران ها نیز جنگ یمن، قرار دارد. این نکته را نیز نباید فراموش کرد که عربستان سعودی هنوز به طور کامل از بحران قتل فاجعه بار جمال خاشقجی خارج نشده است.

لذا پادشاه سعودی از رهگذر احکام عزل و نصب های اخیر به ویژه در پست وزارت خارجه به نوعی تلاش کرده تا اینگونه به افکار عمومی القاء کند که اولاً؛ برخی بحران های کنونی نتیجه اقدامات فردی مقامات سعودی بوده و ارتباطی با حاکمیت این کشور ندارد و ثانیاً؛ سیاست اصلی و راهبردی مقامات ارشد سعودی حرکت به سمت حل و فصل این بحران هاست. این درحالی است که همانطور که پیشتر گفته شد، هیچ نشانه ای مبنی بر عزم ریاض برای تغییر راهبردهایش در عرصه سیاست خارجی دیده نمی شود.

علاوه بر آنچه که گفته شد، گزینه جدید عربستان سعودی برای سکان داری دستگاه دیپلماسی خارجی یعنی «فیصل بن فرحان آل سعود» فردی است که در واقع، بیش از تجربه سیاسی و دیپلماتیک از تجربه نظامی برخوردار است و این مسأله نیز گواه دیگری است بر عدم عزم سعودی برای حرکت به سمت ثبات زایی در منطقه. واقعیت این است که وزیر خارجه جدید سعودی تجربه ای طولانی در زمینه سلاح و صنایع نظامی دارد و پیش از این عضو شورای شرکت صنایع نظامی سعودی بود.

طبق اعلام رسانه های بین المللی، وزیر خارجه جدید سعودی روابط نزدیکی با «محمد بن سلمان» دارد و به مدت ۱۵ سال در زمینه صنایع نظامی کار کرده است. او همچنین به اتخاذ مواضع ضد ایرانی نیز شهره است. به عنوان نمونه، رسانه های سعودی در سپتامبر گذشته و پس از حمله یمنی ها به تأسیسات نفتی آرامکو، از قول او نوشتند که «تمامی گزینه ها برای پاسخ به تهران روی میز است»!

علاوه بر این، وی از جمله افراد متهم به دست داشتن در قتل جمال خاشقجی، روزنامه نگار سعودی نیز محسوب می شود. ماجرا از این قرار است که وزیر خارجه جدید سعودی در زمان قتل خاشقجی، مشاور اصلی «خالد بن سلمان» سفیر وقت ریاض در واشنگتن بود و بسیاری بر این عقیده اند که او در ماجرای فرستادن خاشقجی از آمریکا به ترکیه به این بهانه که باید مدارک ازدواجش را در استانبول تکمیل کند، نقش داشته است.

براساس آنچه که گفته شد، پر واضح است که تغییر و تحولات کنونی در کابینه عربستان سعودی به ویژه در پست وزارت خارجه از یک سوی حاکی از نوعی بی ثباتی عمیق در دستگاه دیپلماسی خارجی عربستان سعودی است و از سوی دیگر، اقدامی نمایشی برای بازسازی تصویر سعودی در نزد افکار عمومی محسوب می شود، چراکه مقامات ریاض تصمیمی برای تغییر راهبرد خود در عرصه سیاست خارجی ندارند.